

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти **Державний вищий навчальний заклад
"Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника"**

Освітня програма **10675 Право**

Рівень вищої освіти **Бакалавр**

Спеціальність **081 Право**

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства - <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	10675
Назва ОП	Право
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Гутник Віталій Володимирович, Шикалюк Ірина Степанівна, Завгородня Владислава Миколаївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	11.03.2020 р. - 13.03.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE.pdf
Програма візиту експертної групи	https://law.pnu.edu.ua/2020/03/11/c%bd%b1%96%bd%b1%8c%bd%b0%bb%b5%ba%bd%86%bd%96%bd%8f-%b7-%b4%b8%bd%81%bd%86%bd%b8%bd%bf%bd%bb%bd%96%bd%b8-%bd%84%bd%be%bd%80%bd%bc%bd%b0%bd%86/

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП є актуальною і враховує вимоги ринку праці, інтереси стейкхолдерів, сучасний стан досліджень і кращі освітні практики. Вона узгоджується із місією та стратегією розвитку ЗВО, відповідає вимогам Стандарту вищої освіти та предметній області. Освітні компоненти складають логічну взаємопов'язану систему, в сукупності з формами і методами навчання й викладання дозволяють досягти заявлених цілей і програмних результатів навчання. Освітній процес є студентоцентричним, відповідає принципам академічної свободи. У ЗВО впроваджені стандарти академічної доброчесності, розроблені та

цілеспрямовано втілюються в життя процедури внутрішнього забезпечення якості освіти. До організації та реалізації освітнього процесу системно залучені роботодавці, професіонали-правники. Учасники освітнього процесу мають доступ до ресурсів, необхідних для навчання, викладання та наукової діяльності в межах ОП. Експертна група дійшла висновку, що ОП загалом відповідає усім критеріям Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм. Виявлені недоліки мають окремий характер та не перешкоджають здійсненню якісної освітньої діяльності. Крім того, члени експертної групи особисто переконалися в тому, що гарант ОП, група забезпечення та адміністрація ЗВО налаштовані на забезпечення якості освітньої діяльності, цілком усвідомлюють наявні недоліки, системно працюють над їх усуненням, розуміють зміст і характер заходів, необхідних для досягнення ОП зразкового/інноваційного рівня.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП відзначається низкою сильних сторін та позитивних практик, які детально висвітлені експертами в рамках аналізу кожного критерію. На думку експертної групи, особливого відзначення заслуговують: 1) врахування при проектуванні та реалізації ОП інтересів усіх стейкхолдерів, потреб ринку праці та досвіду провідних вітчизняних і зарубіжних ЗВО; 2) впровадження з 2008 року практики моніторингу студентського середовища на предмет рівня задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання шляхом проведення анкетування, врахування результатів цього моніторингу для вдосконалення освітнього процесу; 3) практика залучення студентів до наукової роботи, поєднання навчання і досліджень в рамках наукових гуртків кафедр, навчально-наукових лабораторій, результативність участі у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт та стипендіальних конкурсах; 4) ефективна взаємодія з роботодавцями і випускниками ОП, залучення практичних працівників до реалізації ОП, що забезпечує конкурентоспроможність випускників на ринку праці; 5) системна та результативна діяльність Відділу виховної та психолого-педагогічної роботи, який здійснює постійний і комплексний психологічний супровід здобувачів освіти; 6) науково-обґрунтований підхід до формування системи управління якістю освіти, заснований на міжнародних стандартах та ДСТУ ISO 9001:2015; 7) високий рівень знань, який регулярно демонструють здобувачі освіти і випускники ОП за результатами Всеукраїнських олімпіад та ЄФВВ з права.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкими сторонами ОП є: 1) недостатність рівня залучення студентів до програм міжнародної академічної мобільності. Рекомендується посилити роботу щодо пошуку іноземних партнерів, підвищити якість інформування учасників освітнього процесу про актуальні можливості академічної мобільності; 2) не всі викладачі сконцентровані на науковій проблематиці, пов'язаній зі змістом освітніх компонентів, які вони забезпечують, як на основному напрямку досліджень. Рекомендовано забезпечити відповідність дисциплінам викладачів фінансового, міжнародного публічного права, права ЄС, міжнародного механізму захисту прав людини шляхом підготовки та/або залучення до ОП фахівців, які мають науковий ступінь зі спеціальностей 12.00.07, 12.00.11 / вчені звання відповідного профілю / стажування, цілеспрямовано займаються науковою роботою у вказаних сферах. 3) формування компетентностей у сфері знання та застосування міжнародного публічного права, основ права ЄС, міжнародних стандартів прав людини потребують більшої уваги в рамках проектування та реалізації ОП. Рекомендується навчальну дисципліну «Міжнародне публічне право та право ЄС» розділити на дві самостійні навчальні дисципліни «Міжнародне публічне право» та «Право Європейського Союзу», передбачивши у навчальних планах достатню кількість лекційних годин на їх вивчення; включити результати навчання з цих освітніх компонентів до програми атестаційного екзамену здобувачів вищої освіти-випускників ОП, з огляду на те, що ці дисципліни з 2018 року входять до Програми ЄФВВ, затвердженої МОН України.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП має чітко сформульовані цілі, які полягають у здобутті бакалавром компетентностей, необхідних для розуміння природи права, змісту його основних правових інститутів, застосування права, меж правового регулювання різних суспільних відносин, а також формування активної громадянської позиції щодо державотворчих і правотворчих процесів, розвитку соціокультурних характеристик особистості. ОП забезпечує пропорційність у викладанні дисциплін загальної, професійної та практичної підготовки, оптимальне поєднання теоретичної та практичної складової. Реалізація ОП «Право» прямо пов'язана з імплементацією стратегічних напрямів розвитку ЗВО, серед яких: удосконалення освітнього процесу задля формування необхідних компетентностей студента, які забезпечать його конкурентоспроможність на ринку праці; студентоцентризм; активний розвиток міжнародної співпраці тощо. Цілі освітньої програми відповідають змінам у стратегії університету, зокрема, акцент зроблено на формуванні конкурентоздатного юриста-фахівця, який компетентний у практичній, дослідницькій, проектній діяльності, інноваціях. Здобувачам за цією ОП присвоюють кваліфікацію «Бакалавр права». Однак, в ОП та навчальному плані не корелюється кваліфікація. В ОП – кваліфікація зазначена як «бакалавр» (титульна сторінка ОП), «бакалавр права» (стор. 4 ОП); в навчальному плані кваліфікація – «юрист». ЗВО пояснює зазначення інших назв кваліфікацій (юрист, бакалавр) у окремих документах (ОП та навчальних планах) технічною помилкою, яка буде виправлена на кваліфікацію «бакалавр права».

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Інтереси здобувачів вищої освіти при формуванні цілей та програмних результатів ОП враховані в контексті досягнення мети навчання – готовності до працевлаштування, забезпечення умов формування і розвитку професійних компетентностей, необхідних для здійснення фахової діяльності. Здобувачі вищої освіти інституційно долучені до процесу

розробки та вдосконалення ОП. Формування цілей, ключових компетентностей та результатів навчання ОП здійснювалося з огляду й на інтереси установ-роботодавців. Під час виїзної акредитаційної експертизи, зокрема зустрічей зі стейкхолдерами, встановлено, що ЗВО цікавиться їх думкою, пропозиціями та потребами, а також враховує такі пропозиції та потреби. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначалися здебільшого в результаті усного спілкування з стейкхолдерами. Експертна група рекомендує звернутись до стейкхолдерів з пропозиціями викласти власні позиції (шляхом анкетування, опитування тощо), які будуть задокументовані.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У Відомостях про самооцінювання ОП підкреслюється, що «Формування цілей та програмних результатів навчання об'єктивно демонструє врахування галузевого та регіонального контекстів з огляду на включеність у процес розробки освітньої програми широкого кола стейкхолдерів, переважно регіонального рівня». У той самий час, у Відомостях про самооцінювання зазначено, що «під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП спеціальної потреби враховувати регіональний контекст не було, оскільки підготовка юристів відбувається для всієї України». Тобто, вказані у Відомостях дані щодо врахування/неврахування «регіонального контексту» суперечать одне одному. У процесі акредитаційної експертизи встановлено, що, оскільки підготовка юристів не обмежується регіональним рівнем, потреби враховувати регіональний контекст за ОП не було потреби. Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП врахований досвід провідних українських (Львівського національного університету імені Івана Франка, Національного університету «Національна юридична академія ім. Ярослава Мудрого», Національного університету «Києво-Могилянська академія», Київського національного університету імені Тараса Шевченка) та зарубіжних ЗВО, зокрема, Республіки Польща та Словаччини.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП 2019 р. підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України зі спеціальності 081 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 1379 від 12.12.2019 р. ОП у цілому забезпечує досягнення всіх результатів навчання, визначених у вказаному стандарті. Забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми демонструє Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Освітня програма має чітко сформульовані цілі; інтереси здобувачів вищої освіти та роботодавців враховані при формуванні цілей та програмних результатів ОП. Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП врахований досвід провідних українських та зарубіжних ЗВО. ОП 2019 року підготовлена відповідно до Стандарту вищої освіти України зі спеціальності 081 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

В ОП та навчальному плані не корелюється кваліфікація. В ОП – кваліфікація зазначена як «бакалавр» (титульна сторінка ОП), «бакалавр права» (стор. 4 ОП); в навчальному плані кваліфікація – «юрист». Рекомендації: 1. Виправити технічні помилки щодо присвоєної кваліфікації в ОП та навчальному плані. 2. Звернутись до стейкхолдерів з пропозиціями викласти власні позиції (шляхом анкетування, опитування тощо) щодо цілей освітньої програми та програмних результатів навчання, які будуть задокументовані.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Проектування та цілі освітньої програми у цілому відповідають встановленим вимогам. Недоліки є несуттєвими. Однак, в рамках критерію 3, ОП не має зразкового / інноваційного характеру, тому відповідає рівню відповідності «В».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та Стандарту вищої освіти і становить 240 кредитів; обсяг (у кредитах ЕКТС) дисциплін вільного вибору здобувачів

вищої освіти складає 60 кредитів.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП має чітку структуру; освітні компоненти складають логічну взаємопов'язану систему та дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Видається, що слабким місцем даної ОП є дисципліни міжнародно-правового спрямування. Так, хоча Стандарт вищої освіти України за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право») передбачає здобуття спеціальної компетенції «Знання і розуміння основ права ЄС» (СК6), така компетенція відповідно до наданої ЗВО освітньо-професійної програми досягається шляхом вивчення іноземної мови (ОК 3) та «Міжнародного публічного права та права ЄС» (ОК 18). Причому, виходячи з наданого силабусу навчальної дисципліни «Міжнародне публічне право та право ЄС», право ЄС вивчається тільки у межах двох тем. З наведеного випливає, що отримати СК6 у межах вивчення дисципліни «Міжнародне публічне право та права ЄС» неможливо. Під час виїзної акредитаційної експертизи встановлено, що у межах ОП при вивченні переважної більшості галузей національного права звертаються й до основ права ЄС, зокрема вивчаються окремі директиви ЄС у сфері екологічного та інших галузей права. Рекомендовано навчальну дисципліну «Міжнародне публічне право та право ЄС» розділити на дві самостійні навчальні дисципліни «Міжнародне публічне право» та «Право Європейського союзу», передбачивши у навчальних планах достатню кількість лекційних годин на їх вивчення та забезпечивши їх викладання належним науково-педагогічним складом, зокрема, який має захищені дисертації за спеціальністю «Міжнародне право»

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП у цілому відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності. Цілями навчання є формування здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері права з розумінням природи і змісту його основних правових інститутів, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин. Для ОП конкретизовано цілі відповідно до тієї мети, що поставлена. Обов'язкові компоненти ОП відповідають об'єкту вивчення, оскільки навчальні дисципліни циклу професійної підготовки забезпечують формування у здобувачів освіти основних компетентностей відносно розуміння права як соціального явища, його джерел, правових доктрин, принципів, в основі яких покладені права та основоположні свободи людини.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі 60 кредитів ЕКТС. У Відомостях СО вказується, що формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачам вищої освіти забезпечується, зокрема можливістю "вибору форми навчання (традиційної, неформальної, дистанційної)". Разом з тим, у ЗВО наявні тільки окремі елементи неформальної та дистанційної форми навчання. Дистанційне навчання у ЗВО є тільки формою організації самостійної роботи студента. Рекомендовано розширити вільний вибір дисциплін загальної підготовки, включивши до нього курси, що могли б бути запропонованими різними кафедрами класичного університету. На думку експертної групи, це дало б змогу збільшити можливості для формування індивідуальних освітніх траєкторій, сприяти формуванню загальних компетентностей здобувачів освіти. Наразі, у циклі загальної підготовки всі вибіркові освітні компоненти - юридичні дисципліни, крім латинської мови.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

У навчальному плані ОП «Право» передбачена виробнича практика на 3 та 4 курсах навчання (в загальному обсязі 12 кредитів). Зміст, вимоги та основні етапи проходження практики регламентовано Положенням про організацію та проведення практики студентів у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», схваленого Вченою радою 5.11.2019 р., протокол №9 та введеного в дію наказом ректора 27.11.2019 р. №805, робочими програмами виробничої практики (<https://law.pnu.edu.ua/проходження-практик-працевлаштування/>) Під час зустрічі з роботодавцями у межах виїзної акредитаційної експертизи встановлено, що здобувачі за ОП отримують належну практичну підготовку, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуттю соціальних навичок (soft skills) сприяють освітні компоненти як з блоку обов'язкових дисциплін, так і з дисциплін вільного вибору студента. Формами та методами навчання, які сприяють формуванню soft skills та активно використовуються при викладанні навчальних дисциплін ОП, є обговорення й дискусії, проблемно-пошуковий виклад матеріалу, виступи студентів у форматі презентацій, ділові та рольові ігри, так звані мозкові штурми («brain storms»), кейс-завдання, навчальні дискусії, розбір конкретних ситуацій тощо. Також набуттю soft skills сприяє залучення студентів до консультування в «Юридичній клініці», участь в студентському самоврядуванні, спільних з роботодавцями і випускниками ОП просвітницьких проєктах

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», схваленого Вченою радою 30.06.2015 р., протокол №7 та введеного в дію наказом ректора 24.07.2015 р. №447 (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-proorhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-DVNZ-%c2%abPrykarpatskyinatsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliia-Stefanyka%c2%bb.pdf>) тижневе навантаження при підготовці бакалаврів не повинно перевищувати 24-26 годин. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За ОП не здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, проте ЗВО обмірковує можливість введення окремих елементів дуальної форми у перспективі.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг освітньої програми відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження; зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему; зміст ОП у цілому відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності. Під час зустрічі з роботодавцями у межах виїзної акредитаційної експертизи встановлено, що здобувачі за ОП отримують належну практичну підготовку, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. ЗВО демонструє бажання вдосконалювати ОП, зокрема готовності перегляду ОК освітньої програми та вивчає можливість введення у перспективі елементів дуальної форми освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Рекомендується навчальну дисципліну «Міжнародне публічне право та право ЄС» розділити на дві самостійні навчальні дисципліни «Міжнародне публічне право» та «Право Європейського Союзу», передбачивши у навчальних планах достатню кількість лекційних годин на їх вивчення та забезпечивши їх викладання належним науково-педагогічним складом, зокрема, який має захищені дисертації за спеціальністю 12.00.11 «Міжнародне право».

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Структура та зміст освітньої програми у цілому відповідають встановленим вимогам. Недоліки є несуттєвими. Однак, в рамках критерію 2, ОП не має зразкового /інноваційного характеру, тому відповідає рівню відповідності «В».

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Прийом на ОП здійснюється відповідно до Правил прийому до Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті <https://admission.pnu.edu.ua/>

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до Правил прийому вступники приймаються на навчання на перший курс. Особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, можуть прийматись на другий (третій) курс. У 2019 і у 2020 році на спеціальність 081 «Право» конкурсними предметами є: 1. Українська мова і література, 2. Історія України, 3. Іноземна мова або Математика (на вибір абітурієнта). Вибір (зміна) конкурсних предметів та коефіцієнтів відповідає рівню початкових

компетентностей вступників, є результатом постійного контакту з потенційними вступниками (<https://law.pnu.edu.ua/профорієнтаційна-робота/>) та студентами-першокурсниками (анкетування), предметом докладного аналізу на засіданнях вченої ради (протокол №1 від 10.09.2019, протокол №1 від 29.08.2018). Конкурсний відбір для вступу на другий (третій) курси проводиться у формі вступних випробувань: ЗНО (українська мова та література); Фаховий іспит (Комплексний іспит з права) у письмовій формі за тестовими технологіями.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності здійснюється на підставі Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», схваленого Вченою радою 29.11.2016 р., протокол №11 та введеного в дію наказом ректора 3.01.2017 р. №1 (<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu.pdf>), Положення про порядок визнання академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», схваленого Вченою радою 31.03.2015 р., протокол №3 та введеного в дію наказом ректора 1.05.2015 р. №191 (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-vyznachennia-akademichnoi-riznytsi-taperezarahuvannia-navchalnykh-dystsyplin-v-DVNZ-%c2%abPrykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliya-Stefanyka%c2%bb.pdf>). Інформація про правила та процедури визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО є доступною та міститься на сайті ЗВО і юридичного інституту (<https://law.pnu.edu.ua/академічна-мобільність-програми-под/>) Отже, правила визнання результатів навчання є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті передбачено у Положенні про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол №10 від 27.11.2019 р.), введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р. (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/819_29.11.2019.pdf). Процедура перезарахування здійснюється при співпадінні назви неформальної активності з назвою освітнього компоненту та кількістю кредитів. Для перезарахування кредитів неформальної освіти створюється комісія для прийняття рішення. Прикладів визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті на момент проведення виїзної акредитаційної експертизи за ОП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на офіційному веб-сайті <https://admission.pnu.edu.ua/> Вибір (зміна) конкурсних предметів та коефіцієнтів відповідає рівню початкових компетентностей вступників, є результатом постійного контакту з потенційними вступниками та студентами-першокурсниками, предметом докладного аналізу на засіданнях вченої ради. Наявна внутрішньоуніверситетська нормативна база (відповідні положення) для визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності та визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Фактично відсутня практика визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Рекомендується активізувати співпрацю з вітчизняними та зарубіжними ЗВО для покращення внутрішньої та зовнішньої мобільності здобувачів, в т.ч. в рамках програми Erasmus + .

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання у цілому відповідають встановленим вимогам. Недоліки є несуттєвими. Однак, в рамках критерію 3, ОП не має зразкового / інноваційного характеру, тому відповідає рівню відповідності «B».

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми і методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених ОП цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу, принципам академічної свободи. Практична підготовка забезпечує формування у студентів професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень в реальних виробничих умовах. Залучення студентів до роботи Юридичної клініки є важливим елементом практично-орієнтованого навчання. Здобувачі освіти мають реальну можливість обирати ОК для формування індивідуальної освітньої траєкторії, бази практик, теми курсових робіт. Студенти не обмежені у можливості висловлювати власну думку, ставити питання, отримувати консультації від викладачів. З 2008 р. проводиться моніторинг студентського середовища на предмет рівня задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання шляхом проведення анкетування. Результати моніторингу обговорюються та враховуються для вдосконалення освітнього процесу. З 2019 р. запроваджено онлайн опитування щодо задоволеності студентів рівнем викладання дисциплін після проведення екзаменаційної сесії. Переважно, результати опитувань демонструють задоволеність здобувачів освіти методами навчання та викладання. Окремі недоліки беруться до уваги та своєчасно виправляються. Аналіз матеріалів з відкритих джерел підтверджує, що випускники ОП демонструють високі результати при складанні ЄФВВ з права.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Здобувачі освіти своєчасно забезпечуються повною та актуальною інформацією про освітній процес. Студенти, роботодавці та інші зацікавлені особи мають змогу ознайомитись з ОП, навчальним планом, графіком організації навчального процесу на сайті інституту. В електронній формі також доступні розклад занять, графіки контролю індивідуальної та самостійної роботи, інформація про порядок та критерії оцінювання. Інформація щодо цілей, змісту, результатів навчання, порядку і критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів доступна на сайтах кафедр інституту та оновлюється щомесечно. На перших заняттях із дисципліни (лекційному та практичному) викладач усно знайомить здобувачів освіти з інформацією про цілі, зміст, результати навчання, порядок і критерії оцінювання та наголошує на розміщенні відповідних матеріалів на сайті інституту і кафедр. Інформаційну підтримку студентам також надають академічні наставники (куратори груп). Загалом здобувачі освіти та представники студентського самоуправління під час проведення зустрічей підтвердили свою поінформованість про різні аспекти організації освітнього процесу. У той же час, аналіз силабусів освітніх компонентів дає підстави рекомендувати чітко розділити компетентності і результати навчання, як це передбачено Стандартом вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право» та самою освітньою програмою. Це сприятиме більш точному розумінню всіма учасниками освітнього процесу цілей, змісту і результатів навчання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти залучаються до реалізації наукових тем кафедр. На кожній кафедрі діють наукові гуртки, участь у роботі яких оцінюється додатковими балами за результатами вивчення окремої дисципліни. Можливості для апробації результатів наукових досліджень студентів забезпечуються через виступи на всеукраїнських та міжнародних студентських наукових конференціях, публікацію статей, участь у спільних дослідницьких проєктах, зокрема, в рамках двох навчально-наукових лабораторій - з проблем корпоративного права та кримінальної політики, - які функціонують на базі інституту. Студенти беруть активну і результативну (наявні дипломи призерів) участь у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт, конкурсах Стипендіальної програми «Завтра.UA» Фонду Віктора Пінчука. На базі Університету проводиться низка щорічних наукових заходів за участю студентів, в тому числі, й юридичного спрямування. З метою активізації наукового напрямку діяльності студентів Навчально-наукового юридичного інституту в межах студентського самоврядування створено науковий сектор, який тісно співпрацює з Лігою Студентів Асоціації Правників України, ELSA (European Law Students' Association) - Європейської асоціації студентів права. Це дає змогу студентам брати участь у різних семінарах, тренінгах, літніх школах. Під час спілкування здобувачі освіти та випускники освітньої програми демонстрували розуміння важливості поєднання навчання і досліджень та підтверджували свою залученість до наукової роботи

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Викладачі ОП активно займаються науковою роботою, підвищують рівень оприлюднення результатів наукових досліджень (зокрема, наявні публікації у зарубіжних рецензованих виданнях, та виданнях, які індексуються провідними наукометричними базами), беруть участь в роботі наукових конференцій, підвищують кваліфікацію у вітчизняних та зарубіжних ЗВО. За період з 2016 року ОП оновлювалася двічі (у 2017 році було внесено низку змін у частині освітніх компонентів; у 2019 році ОП модернізована шляхом приведення у відповідність до Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», завт. наказом МОН України від 12.12.2018 р. № 1379). Ознайомлення з силабусами, робочими навчальними програмами та методичним забезпеченням підтверджує врахування змін у національному законодавстві та правозастосовній практиці. Переважна більшість методичних вказівок для практичних занять, самостійної роботи з дисциплін затверджена у 2018-2019 роках. Однак експертна група вважає, що поєднання в рамках однієї дисципліни «Міжнародне публічне право та право ЄС» двох досить різних сфер юридичних знань, виділення в межах цієї дисципліни (відповідно до силабусу) лише двох тем, які торкаються права ЄС, відсутність у навчальному плані інших освітніх компонентів, спрямованих на здобуття компетентностей у сфері знання і розуміння основ права ЄС свідчить про необхідність посилення уваги до сучасного глобального контексту і євроінтеграційних процесів України.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ЗВО ухвалена Стратегія інтернаціоналізації університету та Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу. Наявні угоди про студентську мобільність з європейськими ЗВО. Викладачі ОП беруть участь у програмах стажувань, та спільних наукових досліджень, реалізують грантові проєкти, що фінансуються закордонними організаціями. З 2018 р. за підтримки ЕАСЕА реалізується проєкт Модуль Жана Моне Програми ЕРАЗМУС+«Комерційне право ЄС». Партнерами ЗВО у цьому проєкті є Гданський університет (Польща), Університет Карла та Франца (Австрія), Тарнавський

університет (Словаччина). Наявна практика запрошення іноземних професорів для проведення відкритих лекцій. У 2016-2018 роках студенти ОП успішно виступали в Європейському турнірі з медіації «Mediate'16»; міжнародних судових змаганнях з медіа права PriceMediaMootCourt; судових змаганнях з міжнародного інвестиційного арбітражу Frankfurt Investment Law Moot. Проте, зустріч зі здобувачами освіти показала, що студенти бакалаврату недостатньо поінформовані про можливості міжнародної академічної мобільності. Жоден з них не брав участь у таких програмах, хоча їм відомо, що студенти магістратури до них залучаються. Співпрацювання зі співробітниками відділу міжнародних зв'язків продемонструвало їхню переконаність у тому, що для студентів-юристів через специфіку юридичної професії участь у таких програмах досить ускладнена.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Практика моніторингу студентського середовища на предмет рівня задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання шляхом проведення анкетування, яка почала формуватися ще з 2008 року, та врахування результатів цього моніторингу для вдосконалення освітнього процесу. Високий рівень інформаційного супроводження здобувачів освіти, що забезпечується як за допомогою онлайн-засобів, так і роз'яснень академічних наставників та викладачів. Ефективна практика залучення студентів до наукової роботи, поєднання навчання і досліджень в рамках наукових гуртків кафедр, навчально-наукових лабораторій, результативність участі у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недостатнім є рівень залучення студентів ОП до програм міжнародної академічної мобільності. Рекомендується посилити роботу щодо пошуку іноземних партнерів та підвищити якість інформування здобувачів освіти про актуальні можливості міжнародної академічної мобільності. Рекомендується також внести зміни до ОП в частині врахування сучасних процесів євроінтеграції України, включити до неї освітні компоненти, які забезпечують формування компетентностей у сфері знання і розуміння основ права ЄС. У силабусах освітніх компонентів вбачається доцільним розділити компетентності і результати навчання, як це передбачено Стандартом вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право» та самою ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання за освітньою програмою у цілому відповідають встановленим вимогам. Недоліки є несуттєвими і не перешкоджають досягненню цілей освітньої програми та програмних результатів навчання. Однак, в рамках критерію 4, ОП не має зразкового /інноваційного характеру, тому відповідає рівню відповідності «В».

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Загальні вимоги щодо контрольних заходів на рівні ЗВО визначені Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Порядком організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти викладені в Положенні про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, та Критеріях оцінювання знань, умінь та навичок студентів, затверджених науково-методичною радою Юридичного інституту. Усі названі документи доступні онлайн на сайтах ЗВО та інституту. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими, вони додатково роз'яснюються академічними наставниками та оголошуються викладачами на першому занятті з дисциплін. Вони забезпечують можливість врахувати всі види навчальної роботи студента. Зміст екзаменаційних питань, тестових завдань, завдань для індивідуальної і самостійної роботи зорієнтований на програмні результати за ОП.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форма атестації здобувачів вищої освіти відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі атестаційного екзамену. Програма атестаційного екзамену передбачає оцінювання досягнення результатів навчання, визначених Стандартом та освітньою програмою. У той же час, Програмові вимоги для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти – випускників за освітнім рівнем бакалавр денної та заочної форм навчання ОП «Право» галузь знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» у 2019-2020 навчальному році (<https://law.pnu.edu.ua/%d0%bf%d1%96%d0%b4%d1%81%d1%83%d0%bc%d0%ba%d0%be%d0%b2%d0%b0-%d0%b0%d1%82%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f/>) не включають в себе атестацію з міжнародного публічного права та міжнародного захисту прав людини. З огляду на те, що ці дисципліни з 2018 року входять до Програми

ЄФВВ (зокрема, Програма другого блоку єдиного фахового вступного випробування, затверджена наказом МОН України № 152 від 07.02.2020 року) вбачається доцільним включення цих освітніх компонентів до програми атестаційного екзамену.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Об'єктивність екзаменаторів та запобігання конфлікту інтересів забезпечуються процедурою визначення підсумкового балу за накопичувальною системою (де бал за екзамен становить 50%); можливістю поєднання різних форм проведення екзаменів (усної, письмової, тестової з використанням ІТ-технологій) при перевазі письмової форми; можливістю на підставі заяв здобувачів освіти обрати тестову форму підсумкової атестації (підтверджено здобувачами освіти під час спілкування) відповідно до Наказу ректора від 29.05.2018 р. № 329 Процедури повторного контролю проводяться комісійно з участю представника дирекції інституту. Письмові роботи студентів, виконані в рамках підсумкового контролю з дисциплін зберігаються впродовж навчального року, що забезпечує можливість апеляції. Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів врегульований розділом 6 Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», схваленим Вченою радою від 05.11.2019 р., протокол №9 та введеним в дію наказом ректора 26.11.2019 р. №779) та розділом 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. За свідченнями здобувачів вищої освіти та випускників ОП випадків оскарження результатів контрольних заходів або конфлікту інтересів протягом останніх років в Інституті не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації ОП. Нормативна база ЗВО включає комплекс документів, які присвячені розбудові університетської системи забезпечення академічної доброчесності: Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ЗВО для перевірки кваліфікаційних та наукових робіт використовує системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості Unichesk та Plagiat.pl, які рекомендовано МОН України. Курсові роботи та інші види навчальних робіт перевіряються за допомогою програмних продуктів, які знаходяться у відкритому доступі. Обов'язковим додатком до курсової роботи є підписана студентом заява про попередження щодо застосування заходів відповідальності при виявленні плагіату. Викладачі та здобувачі освіти підтвердили свою обізнаність щодо політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності в Університеті. Студентам таку інформацію надають викладачі, академічні наставники, керівники наукових гуртків, представники органів студентського самоврядування, працівники бібліотеки. Проблематика академічної доброчесності включена у низку освітніх компонентів ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Об'єктивність екзаменаторів та запобігання конфлікту інтересів досягається за рахунок різноманітних засобів, зокрема слід позитивно відмітити надану студентам можливість на підставі заяв обрати тестову форму підсумкової атестації. Нормативна база Університету включає широкий комплекс документів, які присвячені розбудові університетської системи забезпечення академічної доброчесності. Використовуються засоби популяризації принципів академічної доброчесності та сучасні технологічні рішення як інструменти протидії їх порушенням.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Програмові вимоги для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти – випускників за освітнім рівнем бакалавр денної та заочної форм навчання не включають в себе атестацію з міжнародного публічного права та міжнародного захисту прав людини. З огляду на те, що ці дисципліни з 2018 року входять до Програми ЄФВВ рекомендується включення цих освітніх компонентів до програми атестаційного екзамену.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП загалом відповідає Критерію 5. Недоліки є несуттєвими і не перешкоджають досягненню цілей освітньої програми та програмних результатів навчання. Однак, в рамках критерію 5, ОП не має зразкового / інноваційного характеру, тому відповідає рівню відповідності «В».

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних у реалізації ОП, в цілому, відповідає дисциплінам, які вони викладають, та забезпечує досягнення визначених ОП цілей і ПРН. Більшість викладачів викладають дисципліни в рамках предметних сфер захищених дисертацій, отримали вчені звання за профілем відповідних кафедр, мають свідоцтва про підвищення кваліфікації та наукові публікації відповідної тематичної спрямованості. Проте, не всі викладачі сконцентровані на науковій проблематиці, пов'язаній зі змістом ОК, які вони забезпечують, як на основному напрямку досліджень. Так, викладач кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права А. А. Албу, який викладає дисципліну «Фінансове право України», є кандидатом юридичних наук зі спеціальності 12.00.03 - цивільне право і цивільний процес, сімейне право, міжнародне приватне право. Тема дисертації «Цивільно-правове регулювання управління майном». Наявні у відкритому доступі публікації, з числа поданих у зведеній таблиці про викладачів, а також вказаних на сайті кафедри (<https://kkmtar.pnu.edu.ua/%d0%b2%d0%b8%d0%ba%d0%bb%d0%b0%d0%b4%d0%b0%d1%86%d1%8c%d0%ba%d0%b8%d0%b9%d1%81%d0%ba%d0%bb%d0%b0%d0%b4-2/>), на думку експертної групи, прямо не стосуються проблематики фінансового права. Крім того, переважна більшість з них опубліковані понад 5 років тому. Потребує кращого обґрунтування, з огляду на тематику доступних експертній групі публікацій, відповідність дисциплінам викладачів, які забезпечують міжнародно-правовий цикл (В. В. Книш, Л. С. Кульчак)

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів регламентується низкою локальних документів, зокрема, Положенням про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», затв. наказом ректора від 28.12.2018 р. № 179. Процедури відповідають чинному законодавству, є прозорими і дозволяють (зокрема, через встановлення вимог до претендентів, врахування результатів опитування здобувачів освіти щодо рівня якості викладання претендентів) забезпечити необхідний рівень професіоналізму академічного персоналу для успішної реалізації освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО залучає роботодавців відбувається на різних етапах освітнього процесу та в різних формах. Документально підтверджується залучення роботодавців до рецензування ОП, організації і проведення виробничих практик, реалізації спільних науково-дослідних та просвітницьких проектів за участі здобувачів освіти. Наявні договори про співпрацю з адвокатськими об'єднаннями «Моріс Груп», «Лігал Груп», «Gestors», Івано-Франківським НДЕКЦ МВС України, які передбачають процедури проходження виробничих практик з можливістю майбутнього працевлаштування. Під час спілкування з експертною групою роботодавці, зокрема, голова Івано-Франківського окружного суду А. Б. Могила, голова Ради адвокатів Івано-Франківської області С. Д. Петрова та інші, підтвердили, що взаємодія з ними має системний характер, пропозиції стосовно змін до ОП, форм і методів викладання окремих освітніх компонентів, переліку вибіркового дисциплін вносилися ним в усній формі, обговорювалися з гарантом, керівництвом юридичного інституту і академічним персоналом та були враховані ЗВО. Роботодавці високо оцінили рівень професійних компетентностей випускників ОП та підтвердили їхню конкурентоспроможність на ринку праці. Тісна взаємодія з майбутніми роботодавцями під час навчання, зокрема, при проходженні практик, реалізації освітніх проектів, яка згодом реалізувалася в отриманні першого робочого місця, також була озвучена випускниками ОП минулих років.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До аудиторних занять в рамках ОП професіонали-практики, експерти галузі та представники роботодавців залучаються систематично. На умовах сумісництва в юридичному інституті викладають адвокати А.В. Устінський, Н.А. Сліпенчук. Існує практика запрошення експертів-практиків (суддів, народних депутатів України, посадових осіб органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, адвокатів) до проведення лекційних занять за окремими темами, практичних, лабораторних занять, майстер-класів. Такі заняття проходять як у юридичному інституті, так і на базах роботодавців. Зокрема, під час зустрічі з роботодавцями експертна група отримала інформацію про відвідування здобувачами освіти судових засідань, проведення працівниками суду імітацій судових засідань за матеріалами реальних справ у навчальних цілях. Здобувачі освіти під час зустрічі з експертною групою ділилися досвідом такого навчання та відзначали його високу ефективність.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів як через власні програми, так на підставі договорів з іншими організаціями. Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» визначає процедуру, види, форми, обсяг (тривалість), періодичність, умови підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. Підвищення кваліфікації проходження викладачів здійснюється за планом, що затверджується кафедрами, на підставі укладених договорів. Викладачі систематично підвищують свою педагогічну майстерність шляхом проходження стажувань, зокрема в Львівському національному університеті імені Івана Франка, Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу, Тернопільському національному педагогічному університеті ім. Володимира Гнатюка, інших ЗВО та наукових установах України. В Університеті створено Центрі інноваційних освітніх технологій «PNU-EcoSystem», який забезпечує проходження тренінгів для викладачів. В юридичному інституті функціонує Школа науково-педагогічної майстерності, в рамках якої викладачі діляться своїм педагогічним досвідом, проводять майстер-класи, відкриті лекції тощо. Проте, незважаючи на те, що Університет має 33 чинні угоди про співробітництво з зарубіжними ЗВО та науковими установами, відносно невелика

кількість викладачів ОП мають досвід закордонних стажувань (Н. Р. Кобецька, О. Р. Ковалишин, В.В. Шпіляревич, Н. М. Магас).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності шляхом використання системи моральних та матеріальних заохочень. Відповідно до Колективного договору у кошторисі університету передбачаються видатки на надбавки працівникам за високі досягнення у праці, одноразові премії за успішний захист кандидатської чи докторської дисертації, щорічні грошові винагороди за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків, відзначення університетськими почесними званнями й нагородами. Преміювання та зменшення навчального навантаження є формою заохочення наукових і науково-педагогічних працівників, які публікують праці у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science. Наявна практика надання творчих відпусток відповідно до Положенням про порядок надання творчих відпусток науковим і науково-педагогічним працівникам ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Діє Положення про заохочувальні відзнаки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Університет забезпечує фінансування видання монографій для захисту докторських дисертацій, організацію тренінгів з безкоштовною участю для викладачів, мовних курсів тощо. Заохочувальною відзнакою Медаль «За заслуги перед університетом» нагороджені викладачі інституту: О.А. Вівчаренко, П.Л. Фріс, Л.Т. Присташ.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Ефективна взаємодія з роботодавцями та залучення практичних працівників до реалізації ОП, що забезпечує конкурентоспроможність випускників на ринку праці. 2. Стимулювання університетом безперервного професійного розвитку викладача як через систему засобів морального та матеріального заохочення, так і шляхом створення умов для підвищення кваліфікації, удосконалення педагогічної майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Не всі викладачі сконцентровані на науковій проблематиці, пов'язаній зі змістом освітніх компонентів, які вони забезпечують, як на основному напрямку досліджень. Рекомендовано забезпечити більш чітку відповідність дисциплінам викладачів, які викладають фінансове право, міжнародне публічне право та право ЄС, міжнародний механізм захисту прав людини шляхом підготовки та/або залучення до ОП фахівців, які мають науковий ступінь зі спеціальностей 12.00.07, 12.00.11 / вчені звання відповідного профілю / спеціалізовані стажування, а також систематично і цілеспрямовано займаються науково-дослідною роботою у відповідних сферах.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Залучені до реалізації ОП людські ресурси у цілому відповідають встановленим вимогам. Недоліки мають окремий характер і не перешкоджають досягненню цілей освітньої програми та програмних результатів навчання. Однак, в рамках критерію 6, ОП не має зразкового / інноваційного характеру, тому відповідає рівню відповідності «В».

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Загальний огляд матеріально-технічних ресурсів ЗВО підтвердив, що представлене матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення відповідає встановленим вимогам та дає можливість забезпечити досягнення визначених ОП цілей та ПРН. Загальна площа навчального корпусу, де навчаються здобувачі вищої освіти за ОП, становить 5251 кв.м. Аудиторний фонд інституту налічує 24 аудиторії (6 лекційних аудиторій з мультимедійним оснащенням, 6 методкабінетів для проведення занять з профільних дисциплін кафедр, 7 аудиторій для проведення семінарських занять, криміналістичну лабораторію, криміналістичний полігон, фотолaboratorію, залу судових засідань, актову залу, комп'ютерний клас), у яких наявне необхідне для даної ОП обладнання. Окремі приміщення виділені для Юридичної клініки, Центру законодавчих ініціатив, навчально-наукових лабораторій з проблем корпоративного права та кримінальної політики. В усіх приміщеннях є вільний доступ до мережі Інтернет. Університет має власну наукову бібліотеку, в структуру якої входять 13 читальних залів загальною площею 1518.22 кв.м. У корпусі навчально-наукового юридичного інституту функціонує спеціалізований читальний зал на 34 посадкових місця із загальним фондом юридичної літератури 11489 прим., у якому, крім іншого, наявні англomовні підручники, одержані в рамках співпраці ЗВО та бібліотеки Конгресу США. Експертна комісія констатує, що наявні матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та ПРН.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в

межах освітньої програми.

Огляд матеріально-технічної бази, спілкування зі здобувачами вищої освіти та викладачами засвідчили, що вони мають вільний та безоплатний доступ до всіх елементів інфраструктури й інформаційних ресурсів у рамках освітнього процесу та активно цим користуються.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Загалом наявне у ЗВО освітнє середовище є безпечним як для фізичного, так і для психічного здоров'я здобувачів вищої освіти та спрямоване на задоволення їхніх потреб та інтересів. Зокрема, у ЗВО впроваджена система управління охороною праці, а на офіційному сайті розміщено низку відповідних нормативно-правових актів (<https://vvprr.pnu.edu.ua/%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%83/>). Окрім того, щорічно оголошується Тиждень охорони праці, проводяться регулярні заходи направлені на пропаганду здорового способу життя, профілактики захворювань, протидії булінгу тощо. Комплексною також є діяльність Відділу виховної та психолого-педагогічної роботи, який забезпечує функціонування системи психологічної допомоги. Результати спілкування зі здобувачами вищої освіти, що мешкають в гуртожитку, відзначають прийнятну вартість та умови проживання в ньому, у чому переконалася і експертна група, оглянувши гуртожиток № 5, де мешкають здобувачі за даною ОП. Студенти відмітили, що загалом задоволені умовами, які ЗВО створює та забезпечує для освітньої і соціальної діяльності, втім констатують, що для більш повного задоволення їх потреб та інтересів доцільним було б створення студентського простору в університеті.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Зустріч зі здобувачами вищої освіти засвідчила, що ЗВО всіляко намагається забезпечити студентам освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, і здобувачі задоволені якістю індивідуальної взаємодії з ними. У ЗВО діє Відділ виховної та психолого-педагогічної роботи, який здійснює психологічний супровід навчально-виховного процесу шляхом надання методичних рекомендацій щодо організації навчального процесу для студентів різних курсів навчання, а також пропонує елементи консультативної та соціальної підтримки в рамках проведення тематичних бесід, анонімних психологічних тестувань на професійну спрямованість, визначення здібностей та, крім цього, надання кваліфікованої допомоги у вирішенні особистісних та навчальних проблем. Для забезпечення належного врахування і вирішення потреб студентів більшість питань вирішується за їх безпосередньої участі або за участі відповідних органів студентського самоврядування. Вся необхідна інформація знаходиться у вільному доступі на сайті ЗВО. Проводяться регулярні опитування та анкетування студентів. Комунікація зі здобувачами вищої освіти здійснюється як безпосередньо (під час навчального процесу), так і опосередковано (через інформаційні ресурси). Окрім того, здобувачі вищої освіти мають можливість отримувати недержавні стипендії та інші заохочення за навчальну та наукову роботу.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Вхід до приміщення навчально-наукового юридичного інституту обладнано пандусом. Втім, належним чином не забезпечена можливість доступу осіб, чия фізична мобільність обмежена в зв'язку з інвалідністю до окремих приміщень, що використовуються в освітньому процесі (криміналістичний полігон, криміналістична лабораторія та аудиторний фонд вище першого поверху). Така ситуація зумовлена конструктивними технологічними особливостями будівлі, які унеможливають перепланування доступу до них, у тому числі, облаштування пандусами чи ліфтами. Водночас, у ЗВО стверджують, що для студентів, чия фізична мобільність обмежена у зв'язку з інвалідністю, розклад занять складається таким чином, щоб аудиторні заняття проходили лише на першому поверсі навчального корпусу. Окрім того, особи з особливими освітніми потребами мають можливість користуватися електронними ресурсами бібліотеки та ресурсами системи дистанційного навчання.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО наявні чіткі та зрозумілі процедури вирішення конфліктних ситуацій. В межах діяльності Відділу виховної та психолого-педагогічної роботи здійснюється низка заходів з питань профілактики насильства, булінгу, мобінгу, дискримінації, в тому числі, за гендерною ознакою, в освітньому просторі, популяризації толерантності у ЗВО. На сайті ЗВО розміщено Порядок реагування на випадки конфліктних ситуацій у закладах освіти та Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) і насильства у закладі освіти та відповідальність причетних осіб. У ЗВО діє Комісія з розгляду випадків булінгу, якою проводяться навчально-методичні семінари для кураторів академічних груп та студентів 1-3 курсів, а також розроблено опитувальник для учасників освітнього процесу з питань безпечності та комфортності університету та освітнього середовища з метою запобігання і протидії булінгу. Крім цього, в університеті діє "Гаряча лінія" з ректором та "Телефон довіри", завдяки чому здобувачі можуть надавати будь-які свої пропозиції та побажання, а також повідомляти про можливі конфлікти, у тому числі анонімно. В університеті запроваджено посаду провідного фахівця ректорату з питань запобігання та виявлення корупції. В ході інтерв'ювання учасників освітнього процесу було встановлено, що випадків пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією на ОП не було зафіксовано. Учасники зустрічі засвідчили свою поінформованість стосовно зазначених питань.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення ОП є достатніми для досягнення визначених цілей ОП та програмних результатів навчання. Здобувачі вищої освіти задоволені якістю освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки, яку їм надає ЗВО. Позитивною практикою у ЗВО є системна й ефективна діяльність Відділу виховної та психолого-педагогічної роботи, який здійснює постійний та комплексний психологічний супровід навчально-виховного процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендується подальше розширення платформ онлайн-комунікації зі здобувачами вищої освіти, для прикладу, впровадження онлайн-системи вибору навчальних дисциплін для спрощення цієї процедури. Також доцільним було б створення студентського простору в навчальному корпусі юридичного інституту

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітнє середовище та матеріальні ресурси загалом відповідають встановленим вимогам. Недоліки є несуттєвими. Однак, в рамках критерію 7, відсутній зразковий / інноваційний характер, тому встановлено рівень відповідності "В".

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП здійснюються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-u-DVNZ-%C2%ABPrykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasylia-Stefanyka%C2%BB.pdf>), Положення про проектні групи та групи забезпечення з розроблення і запровадження освітніх програм (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/09/Положення-групи-проектні-забезпечення.pdf>) та Положення про освітні програми (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/Polozhennia-pro-osvitni-prohramy-u-DVNZ-%C2%ABPrykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasylia-Stefanyka%C2%BB..pdf.pdf>). Експертною групою було встановлено, що ЗВО послідовно дотримується встановлених процедур та оновлює ОП з урахуванням нових вимог до організації освітнього процесу і, щонайменше один раз у три роки, переглядає діючу затверджену програму. У той же час, під час ході інтерв'ювання була виявлена необхідність у підвищенні активізації усіх стейкхолдерів задля посилення їхнього реального впливу на процеси формування ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти залучаються до процесу періодичного перегляду ОП шляхом проходження різного типу опитувань (що підтверджується протоколами засідань науково-методичних рад та результатами опитувань, з якими ознайомила експертна група), оцінювання рівня викладання навчальних дисциплін та безпосередньої участі у складі робочих груп з оновлення ОП. Здобувачі освіти вказали на можливість звернення у будь-який зручний спосіб до дирекції інституту чи представників студентства в органах управління Університетом із зауваженнями або пропозиціями щодо покращення освітнього процесу. В ході інтерв'ювання було підтверджено, що студентське самоврядування також бере активну участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП завдяки участі у роботі вчених раді Університету та юридичного інституту, науково-методичної ради інституту та в рамках діяльності навчального сектору ради студентського самоврядування.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Спілкування з роботодавцями підтвердило систематичність та постійність взаємодії юридичного інституту та роботодавців. Таке партнерство реалізується у контексті залучення роботодавців до процедур періодичного перегляду ОП та забезпечення її якості, шляхом їх участі в обговореннях проектів ОП, рецензування ОП, внесення усних пропозицій щодо форм та методів навчання, а також через участь роботодавців у спільних професійних заходах, круглих столах, процесах рецензування наукових робіт та проходження студентами практик та стажувань на базах практики у роботодавців. Втім, у ході роботи з фокус-групою роботодавців була виявлена потреба у запровадженні уніфікованого й дієвого механізму їх опитування, який би допоміг систематизувати та спростити процедуру врахування пропозицій роботодавців до проекту ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час зустрічі з випускниками встановлено, що ЗВО підтримує з ними постійні та тісні контакти. У ЗВО наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо працевлаштування випускників. На офіційному сайту поміщено

інформацію про випускників юридичного інституту, які стали відомими юристами, науковцями та громадсько-політичними діячами (<https://law.pnu.edu.ua/%D0%BD%D0%B0%D1%88%D1%96-%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8/>). Окрім цього, тісною є співпраця з випускниками в контексті проходження студентами практик та стажувань на базах практик, де працює встановлені випускники, а також організації спільних зустрічей з випускниками, запрошення їх до участі в тренінгах, “круглих столах”, читаннях лекцій. За підтримки меценатів-випускників у 2017 році було відкрито музей Юридичного інституту, у фонді якого зберігається низка документів, що містять інформацію про кар’єрний шлях випускників освітньої програми. Із заснуванням у 2017 році ГО «Асоціація випускників Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» взаємодія із випускниками посилилася, зокрема, в частині підвищення ефективності аналізу кар’єрного зростання випускників та врахування їх думок та досвіду під час перегляду ОП (шляхом взяття до уваги їх усних пропозицій та рекомендацій), реалізації спільних з викладачами інституту і студентами наукових та просвітницьких проєктів (так, за сприяння Асоціації у 2017 р. було здійснено перше україномовне видання Цивільного кодексу Галичини 1797 року).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Сформована у ЗВО система забезпечення якості, зокрема, містить такі елементи: моніторинг якості надання освітніх послуг, внутрішній аудит, планові внутрішні перевірки, анкетування. В ході функціонування системи забезпечення якості ЗВО фактично не було виявлено жодних недоліків, крім технічних помилок у підготовці документації та незначних проблем у науково-методичному супроводі освітнього процесу, реагування на які було вчасним та достатньо оперативним.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП підлягає первинній акредитації, тому відсутні результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, які беруться до уваги під час удосконалення ОП. Водночас, ЗВО врахував зауваження та пропозиції, висловлені під час акредитації ОП «Право» зі спеціальності 081 «Право» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у 2018 році, зокрема, здійснювалось удосконалення кадрового складу кафедр навчально-наукового юридичного інституту через підготовку власних науково-педагогічних кадрів за фахом шляхом захисту докторських дисертацій; крім цього, збільшилась від 3 до 23 кількість публікацій результатів досліджень у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus, Web of Science, було продовжено практику підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників спеціальності «Право» у закладах партнерах університету у зарубіжних країнах

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті ЗВО загалом сформована культура якості. Якість освіти сприймається членами академічної спільноти як важлива та необхідна інституційна ціль, а це, у свою чергу, сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою. На новий рівень політика та процедури забезпечення якості освіти переходять зі створенням у 2019 р. Центру забезпечення якості як структурного підрозділу ЗВО. Під час спілкування з директором Центру забезпечення якості експертною групою було проаналізовано розроблену Центром концепцію Системи управління якістю університету, засновану на положеннях Закону України “Про вищу освіту”, ДСТУ ISO 9001:2015 “Система управління якістю. Вимоги”. Система передбачає низку індикаторів, які дозволяють оцінити вимоги замовників освітніх послуг, потреби та очікування роботодавців, рівень задоволеності стейкхолдерів, визначити результати системи управління якістю в термінах результатів навчання та рейтингових показників Університету. Впровадження вказаної концепції в практику діяльності Університету дозволить Центру забезпечити моніторинг освітньої діяльності, академічної доброчесності, формувати аналітичні дані академічної діяльності та здійснювати низку інших завдань для ефективного управління якістю освіти. На думку експертної групи, у разі втілення в життя, спроектована Система управління якістю університету може стати однією з кращих в Україні практик внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЗВО послідовно дотримується встановлених процедур та оновлює ОП з урахуванням нових вимог до організації освітнього процесу. Водночас, до процесу періодичного перегляду ОП залучаються здобувачі вищої освіти (безпосередньо і через органи студентського самоврядування), випускники та роботодавці, з якими у юридичному інституті налагоджена тісна співпраця. Позитивною практикою у ЗВО є створення та функціонування Центру забезпечення якості, яким розробляється та втілюється досить цілісна та дієва система управління якістю ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

З метою спрощення та оптимізації збору пропозицій та зауважень усіх стейкхолдерів до ОП, а також якнайповнішого врахування їх рекомендацій, рекомендується запровадити більш дієвий та ефективний механізм опитування роботодавців та випускників (наприклад, в електронній формі).

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Внутрішнє забезпечення якості ОП загалом відповідає встановленим вимогам. Недоліки є несуттєвими. Однак, в рамках критерію 8, відсутній зразковий / інноваційний характер, тому встановлено рівень відповідності "В".

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У результаті ознайомлення зі Статутом, положеннями та іншими документами, які регулюють освітній процес, експертною групою було встановлено, що у ЗВО існують чіткі та зрозумілі правила й процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу. Вони є доступними для всіх зацікавлених осіб на сайті університету (<https://pnu.edu.ua/%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/>). За результатами зустрічей зі здобувачами вищої освіти та співробітниками університету було встановлено достатню обізнаність учасників освітнього процесу з основними положеннями таких документів та підтверджено практику їх застосування у межах ОП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

У результаті спілкування із гарантом ОП було встановлено, що у відповідності до вимог чинного законодавства проект ОП оприлюднювався на сайті Університету у розділі "Проекти ОП", але на даний час, оскільки ОП вже прийнята, посилання на сторінку з проектами ОП не має активного лінка на ОП "081 Право". Через особливості роботи сайту подивитись історію змін неможливо. Втім, у ході бесід з фокус-групами, було підтверджено факт розміщення проекту ОП в загальному доступі для обговорення та внесення пропозицій чи зауважень. Хоча, у зв'язку з відсутністю будь-яких пропозицій стейкхолдерів, таблиця пропозицій після закінчення громадського обговорення оприлюднена не була.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Сайт ЗВО містить актуальну інформацію щодо організації, забезпечення та змісту процесу навчання. Освітня програма та навчальні плани розміщені на офіційному сайті за посиланням (<https://law.pnu.edu.ua/%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B8-%D0%B3%D1%80%D0%B0/>). Усі силабуси дисциплін також оприлюднені на сайті на сторінках відповідних кафедр. Таким чином, інформація про ОП є точною та повною, а також відкритою для вільного ознайомлення усіх зацікавлених осіб.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Прозорість та публічність ЗВО забезпечується розміщенням у відкритому доступі на офіційному сайті нормативних документів, якими регламентуються чіткі та зрозумілі правила й процедури щодо організації освітнього процесу, а також шляхом оприлюднення повної та актуальної інформації про ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Суттєвих недоліків не виявлено. Доцільно було б внести зміни до розділу сайту, на якому оприлюднюється проект ОП, аби уможливити відображення дати публікації документу та історії внесення змін до нього, а також сприяти активізації стейкхолдерів у процесі подання пропозицій щодо проекту ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Прозорість та публічність загалом відповідає встановленим вимогам. Недоліки є несуттєвими. Однак, в рамках критерію 9, відсутній зразковий/інноваційний характер, тому встановлено рівень відповідності "В".

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю

та/або галузю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Відповідно до Методичних рекомендацій відділу акредитації освітніх програм перед експертами в рамках аналізу Критерію 5 було поставлено завдання "ознайомитися з механізмом повторного проходження, з'ясувати якою є правова підстава (окрім локального акту) для застосування такого механізму на платній основі". Експертами встановлено, що в Університеті передбачена процедура повторного вивчення дисципліни – Положення про порядок повторного вивчення дисциплін

(кредитів ECTS) в умовах ECTS», яка надається на платній основі. Відповідно до пояснень фахівців планово-фінансового відділу та документів, наданих гарантом ОП (Наказ ректора від 14.09 2015 року № 571 «Щодо затвердження переліку платних послуг») правові підстави для застосування такого механізму на платній основі визначені постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 року № 796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами освіти, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності». Пункт 1 згаданого наказу ректора (платні послуги у сфері освітньої діяльності) передбачає підпункт 8) - «проведення лекцій, консультацій, тренінгів, практикумів, занять іншої форми з питань освіти, науки, техніки, права, культури, мистецтва, фізичної культури, спорту, туризму, краєзнавства тощо, підготовки кадрів для дитячого та молодіжного туризму». Редакція вказаного підпункту відрізняється від положень постанови Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 року № 796 - підпункт 13 пункту 1 (платні послуги у сфері освітньої діяльності) передбачає «проведення лекцій, консультацій, тренінгів, практикумів, занять іншої форми з питань науки, техніки, права, культури, мистецтва, фізичної культури, спорту, туризму, краєзнавства тощо, підготовки кадрів для дитячого та молодіжного туризму». Як видно, урядова постанова не охоплює платними послугами "проведення лекцій, консультацій, тренінгів, практикумів, занять іншої форми" з питань освіти та навчання. Беручи до уваги вказану невідповідність, експертна група, проте, не вбачає перешкод для запобігання і врегулювання конфлікту інтересів при проведенні контрольних заходів, визнає практичну доцільність і раціональність рішення про оплатне повторне вивчення дисциплін та не бере на себе відповідальність оцінювати законність фінансової діяльності Університету, оскільки така оцінка належить до компетенції спеціально уповноважених контрольних органів держави.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Зведена таблиця про викладачів.pdf</i>	QH44HNSPBjYi/ImfrTVJNhkSdsb+HgK+LyB32p53Ic=
Додаток	<i>навчальний план_заочна_2019.pdf</i>	k4hxWjPhxu3w/nZQNdA3Ynw6aooLlpCvT/nN/x9Hptg=
Додаток	<i>Навчальний план_заочна_2017.pdf</i>	QwuPVZ4vKU0fNQMB9/dS4LloH3nW9sdDqmwNswzfRME=
Додаток	<i>навчальний план_заочна_2016.pdf</i>	z7V8aHiuIFjuoDNZaT+fjY2pg+/L2mm0EM2y+oeT+oc=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Завгородня Владислава Миколаївна

Члени експертної групи

Гутник Віталій Володимирович

Шикалюк Ірина Степанівна